

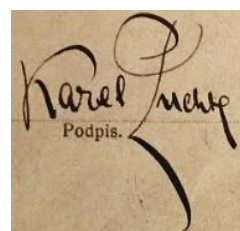
Středoškolský profesor Karel Puchta.

O nejstarším synu lékárníka Augusta, středoškolském profesoru Karlu Puchtovi, jsem dlouho neměl mnoho ověřených informací, a vypadalo to, že budu schopen sestavit jen kratičký medailonek. Nakonec mi však výrazně pomohly informace z jeho kmenového listu a kvalifikační listiny, které se podařilo dohledat v příslušném fondu Vojenského ústředního archivu. Karel Puchta totiž, stejně jako jeho bratři, sloužil v armádě jako důstojník, a armáda o něm vedla podrobné záznamy nejen o jeho vojenské kariéře, ale i o jeho vzdělání a profesním vývoji. Z hodnocení jeho nadřízeného z roku 1919, které se rovněž dochovalo, se dozvídáme, že měl „velmi pevný a ustálený charakter“ a „příznivý vliv na podřízené, přičemž dobře působil při udržování kázně.“¹

Pokud jde o jeho vzdělání, víme jistě, že v roce 1906 absolvoval gymnázium v Benešově,² následně studoval na filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a posléze i na univerzitě v Berlíně.³ Není zcela jasné, jak dlouho jeho univerzitní studium trvalo, ale víme, že už 1. října 1909 nastoupil jako jednoroční dobrovolník vojenskou službu a to nejprve ve Vídni a poté v Krakově.⁴

Zajímavým dokladem z období před první světovou válkou je krátká zpráva z katolického týdeníku *Čech* ze srpna 1913. Zmiňuje slavnostní bohoslužbu pořádanou v Neveklově 18. srpna u příležitosti narozenin císaře Františka Josefa.⁵ Díky této zprávě můžeme usoudit, že Karel Puchta zdědil po rodičích hudební vlohy, protože zde bylo uvedeno, že „mistrně řídil“ chrámový sbor doprovázející mši.

Během první světové války Karel Puchta nastoupil v Přemyšli koncem července 1914 jako velitel baterie. Koncem března následujícího roku, jak jsme již mohli číst v kapitole 1.6.3, padl do ruského zajetí, odkud se vrátil začátkem července 1918.

¹ Viz Záznamní list Karla Puchty 31.10 1919, str. 2. VÚA-VHA, fond Vojenské osobní spisy, ev. čís. 20650, věd. 104/2020.

² Viz Výroční zpráva c.k. vyššího a jub. gymnázia císaře a krále Františka Josefa I v Benešově za školní rok 1905–1906, str. 49. Podle tohoto zdroje Karel Puchta v tomto roce absolvoval závěrečný ročník studia v VIII. třídě.

³ Viz Prvopis kvalifikační listiny Karla Puchy, část I, VÚA-VHA, fond Vojenské osobní spise a dále Záznamní list Karla Puchty 31.10 1919

⁴ Viz Hauptgrundbuchblatt (kmenový list) a Kvalifikační listina Karla Puchty, VÚA-VHA, fond Vojenské osobní spisy.

⁵ *Čech*, politický katolický týdeník, roč. 38, č. 229, 21.8. 1913.

Pro Karla Puchtů je jinak asi vcelku příznačné, co napsal do Záznamního listu (jakési přihlášky do armády) v roce 1919, když měl uvést, co dělal v období 1.- 28. října 1918: „*Staral jsem se ale víc o jiné věci než o vojnu, nejvíce o hudbu a literaturu.*“⁶

Nemůžeme se tak ani moc divit, že jej Karel Teige v zápise svého deníku z 8. srpna 1918 tituluje jako „prof.“, ač to vzhledem k Puchtovu nízkému věku v této době nemohlo znamenalo akademický titul, ale spíše jeho roli středoškolského učitele, které se začal určitě věnovat ještě před válkou.⁷

Je pravděpodobné, že tehdy Karel Puchta ještě nepůsobil v Plzni, kde strávil většinu svého života. Z jeho kmenového listu, který je ještě německy psaný, víme, že v roce 1915 bydlel v Moravské Ostravě. S jistotou pak víme, že mezi lety 1921 a 1925 učil češtinu a němčinu na reálném gymnáziu v Přívoze⁸, které od roku 1924 spadalo pod Moravskou Ostravu. Díky noticce v pondělníku Národních listů Ráno pak něco málo víme i o jeho veřejném vystoupení, které se odehrálo v Záloženském době ve Slezské Ostravě 17. ledna 1926. Karel Puchta zde měl možnost vystoupit na tryzně za spisovatele a novináře Fr. Sokola-Tůmy a promluvit o významu zesnulého v české žurnalistice a literatuře.⁹

Pokud jde o další roky života Karla Puchtů, z vojenských záznamů se dozvídáme, že se do Plzně přestěhoval v září 1931, na začátku školního roku 1931–32. S jistotou též víme, že v březnu 1932 působil jako profesor na I. státní průmyslové škole v Plzni.¹⁰

Zajímavé informace o Karlu Puchtovi nám dále poskytují dvě krátké zprávy v listě *Katolík* z roku 1947. Vyplývá z nich, že tehdy učil na vyšší stavební škole v Plzni,¹¹ kde pravděpodobně vyučoval český jazyk¹² a dějepis. Tomu odpovídá i to, že jeho přednášky, které 19. listopadu a 23. prosince 1947

⁶ Viz Záznamní list Karla Puchtů (na dobu od převratu 1918 až 20.IX 1919, VÚA-VHA, fond Vojenské osobní spisy.

⁷ Přihláška do armády Karla Puchtů tvoří součást jeho kvalifikačního listu obsahuje mj. informaci, že hned po skončení války byl dotyčný „kandidátem učitelství středoškolského“. V Záznamním listu z podzimu 1919 je již u jeho jména uvedeno „profesor reálky“.

⁸ Viz Výkaz Karla Puchtů z 21. 12 1921, podle něhož dotyčný bydlel v tomto čase v Macharově 45 v Přívoze. Mezi vojenskou dokumentací Karla Puchtů je i potvrzení z 24. 3. 1925 o tom, že dotyčný učí uvedené předměty na daném reálném gymnáziu.

⁹ Ráno, pondělník Národních listů, 18. 1. 1926, str. 2, dostupné v Digitální knihovně Jihočeské vědecké university zde: <https://kramerius.cbvk.cz/view/uuid:c6ca783e-435d-11dd-b505-00145e5790ea?page=uuid:3e36ac9a-435e-11dd-b505-00145e5790ea&fulltext=Václav%20Puchta>

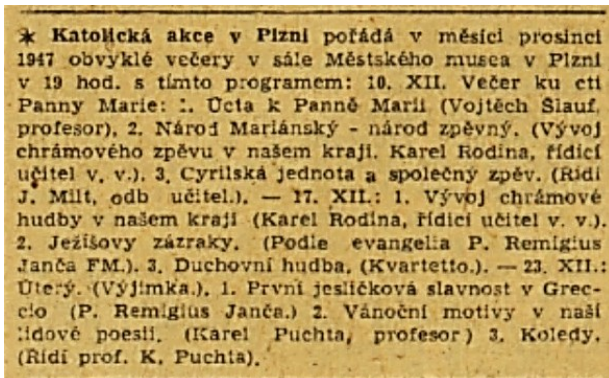
¹⁰ Viz úmrtní oznámení Augusta Puchtů z tohoto roku, kde jsou uvedeny profese všech synů pana lékárníka, tedy i Karla Puchtů.

¹¹ *Katolík*, list Svazu katolických mužů, roč. 10, č. 46, datum vydání **16.11.1947, str. 3.**

¹² O tom, že dotyčný vyučoval český jazyk by svědčila i zmínka v plzeňském listě *Český deník* z 29. 11. 1939 o tom, že jistý prof. Karel Puchta měl v předchozích dnech přednášku u příležitosti státního svátku Jugoslávie na téma „Vladimír Nazor, kapitoly z jihoslovanské moderny“. Viz *Český deník*, roč.25, č. 328, str. 10.

organizovala Katolická akce v Plzni, byly na témata „Význam sv. Vojtěcha“ a „Vánoční motivy naší lidové poezie“.

Tyto zmínky také ukazují, že Karel Puchta byl aktivním katolíkem. Jeho spolupráce s katolickou organizací patrně nebyla ojedinělá a netýkala se jen přednáškové činnosti. Dokládá to například fakt, že na druhé z uvedených akcí nejen přednášel, ale také řídil zpěvy vánočních koled.¹³ To znovu potvrzuje jeho hudební nadání a zvyšuje pravděpodobnost, že Karel Puchta, o němž se zmiňují zprávy z listu *Katolík*, byl opravdu synem lékárníka Puchty a strýcem mé babičky.

★ **Katolická akce v Plzni** pořádá v měsíci prosinci 1947 obvyklé večery v sále Městského musea v Plzni v 19 hod. s tímto programem: 10. XII. Večer ku cti Panny Marie: 1. Ucta k Panně Marii (Vojtěch Šlauf, profesor), 2. Národ Mariánský - národ zpěvný. (Vývoj chrámového zpěvu v našem kraji. Karel Rodina, řídící učitel v. v.), 3. Cyrillská jednota a společný zpěv. (Řídí J. Milt, odb učitel.). — 17. XII.: 1. Vývoj chrámové hudby v našem kraji (Karel Rodina, řídící učitel v. v.), 2. Ježíšovy zázraky. (Podle evangelia P. Remígius Janča FM.), 3. Duchovní hudba, (Kvartetto.). — 23. XII.: Úterý. (Výjimka.). 1. První jesličková slavnost v Greccio (P. Remígius Janča.) 2. Vánoční motivy v naší lidové poezii. (Karel Puchta, profesor) 3. Koledy. (Řídí prof. K. Puchta).

O jeho katolické víře může svědčit i podoba a obsah jeho úmrtního oznámení. Uvádí se zde, že před svou smrtí 23. března 1972 ve věku 84 let byl „posilněn svátostmi“. Dále se dozvídáme, že jeho zádušní mše se konala 28. března téhož roku v kostele U Ježíška v Plzni a že byl pohřben v rodinné hrobce v Plzni-Černicích.¹⁴

O soukromém a rodinném životě Karla Puchty víme jen málo. Jeho manželkou byla Anna Puchtová, narozená kolem roku 1899.¹⁵ Kdy se vzali, není jisté, ale muselo to být po roce 1923.¹⁶ Jejich (patrně) jediným synem byl RNDr. Mirko Puchta, který se sice svou původní profesí chemika přímo nepotatil, ale později (dle svědectví Marty Holické) nakonec chemii i sám vyučoval. Karel Puchta se dožil také dvou vnoučat, Petra a Ludmily. Zda s nimi sdílel svůj zájem o historii rodu Janoušů, samozřejmě nevíme. Avšak s jeho profesí učitele češtiny a dějepisu si lze snadno představit, že se snažil vést své vnoučata k lásce k těmto oborům.

¹³ *Katolík*, list Svazu katolických mužů, roč. 10, č. 46, datum vydání 7.12.1947, str. 6.

¹⁴ Jde o Kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš, U Ježíška 2432/3, 326 00 Plzeň 2-Slovany - Východní Předměstí. Úmrtní oznámení je součástí pozůstalosti mé babičky Marie Bezděkovské, která si všechna úmrtní oznámení svých příbuzných poctivě shromažďovala.

¹⁵ Vycházím z úmrtního oznámení dotyčné, z něhož vyplývá, že když 22. 10 1979 zemřela, bylo jí 80 let. Rok 1899 je uveden i na zadní straně fotografie z oslavy 65. narozenin Augusta Puchty.

¹⁶ Viz Prvopis kvalifikační listiny Karla Puchty, kde je uvedeno, že ještě v tomto roce byl svobodný.

Na úplný závěr si dovolím uvést ještě něco málo ke vztahu Karla Puchty k mému pradědečkovi. Ačkoliv se v závěru života (tj. v období, které si může pamatovat můj tatínek) osobně již patrně tolik nestýkali, určitá sourozenecká vazba mezi nimi rozhodně existovala. Již jsem výše zmínil dar, který Karel věnoval svému mladšímu bratrově Václavovi k jeho 70. narozeninám – vlastnoručně sepsaný rodokmen Puchtových. Až úplně nedávno jsem však narazil ještě na jeden dar od Karla, o kterém jsem dosud nevěděl. Jedná se o akvarel od malíře Jana Kohela,¹⁷ zobrazující plzeňskou renesanční radnici spolu s chrámem sv. Bartoloměje. Na zadní straně obrazu je přitom uvedeno, že šlo o dárek k pradědečkovým 60. narozeninám. Navíc je zde zmíněno, že tato radnice se nachází naproti domu v Plzni, kde žil jejich dědeček, řídící učitel Václav Puchta nejstarší.¹⁸

¹⁷ Jan Kohel (1886–1955) byl katolický kněz, monsignor, biskupský notář, historik umění a malíř (člen uměleckého odboru Chrámového družstva). Viz https://www.prijmeni.cz/osobnost/184819/jan_kohel

¹⁸ Jak uvádím na str. 20, existuje doklad o tom, že Václav Puchta bydlel v Plzni v domě na Palackého náměstí č.p. 627. To je od staré plzeňské radnice daleko sice jen nějakých 500 m, ale nejde o lokalitu přímo „naproti radnici“. Je tedy otázkou, zda Václav Puchta bydlel v Plzni ještě na jiném místě nebo jde o nepřesnost pisatele nápisu na obraze.